

Υπόθεση C-420/20**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου****Ημερομηνία καταθέσεως:**

9 Σεπτεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Sofiyski rayonen sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

7 Αυγούστου 2020

Κατηγορούμενος:

HN

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ποινική διαδικασία κατά υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος όμως δεν μπορεί να παρασταθεί αυτοπροσώπως στη δίκη του, επειδή οι βουλγαρικές αρχές τον απέλασαν στη χώρα καταγωγής του και του επέβαλαν «απαγόρευση εισόδου και διαμονής στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας».

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Είναι σύννομος ο περιορισμός του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), με εθνικές νομοθετικές διατάξεις οι οποίες ορίζουν ότι στους αλλοδαπούς στους οποίους έχουν απαγγελθεί επισήμως κατηγορίες είναι δυνατόν να επιβληθεί διοικητική

απαγόρευση εισόδου και διαμονής στη χώρα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, συντρέχουν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο α' και/ή β', της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή της δίκης ερήμην του αλλοδαπού κατηγορουμένου, εφόσον αυτός ενημερώθηκε νομότυπα σχετικά με την ποινική υπόθεση και σχετικά με τις συνέπειες της μη εμφάνισής του και εφόσον εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο που διορίστηκε είτε από τον κατηγορούμενο είτε από το κράτος, αλλά η αυτοπρόσωπη εμφάνισή του δεν είναι δυνατή λόγω επιβληθείσας διοικητικής απαγόρευσης εισόδου και διαμονής στη χώρα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας;

3. Είναι σύννομη η μετατροπή, με εθνικές νομοθετικές διατάξεις, του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), σε δικονομικό βάρος του εν λόγω προσώπου; Ειδικότερα: Διασφαλίζουν τα κράτη μέλη, κατ' αυτόν τον τρόπο, υψηλότερο επίπεδο προστασίας κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψης 48 ή, αντιθέτως, η εν λόγω πρακτική αντιβαίνει στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας, κατά την οποία το δικαίωμα του κατηγορουμένου δεν είναι απόλυτο και χωρεί παραίτηση από αυτό;

4. Είναι σύννομη η εκ των προτέρων παραίτηση του κατηγορουμένου από το δικαίωμά του να παρασταθεί στη δίκη του, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), με δήλωση την οποία πραγματοποιεί κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση κατά τη διάρκεια της ανακριτικής διαδικασίας, εφόσον ο κατηγορούμενος έχει ενημερωθεί για τις συνέπειες της μη εμφάνισης;

Σχετικές διατάξεις και νομολογία του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1): αιτιολογικές σκέψεις 35 και 48, άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Nakazatelen kodeks (Ποινικός Κώδικας, στο εξής: NK)

Άρθρο 93, σημείο 7:

«Ως “σοβαρό ποινικό αδίκημα” νοείται το αδίκημα για το οποίο ο νόμος προβλέπει στερητική της ελευθερίας ποινή άνω των πέντε ετών, ισόβια στερητική της ελευθερίας ποινή ή ισόβια στερητική της ελευθερίας ποινή χωρίς δυνατότητα μετατροπής [σε προσωρινή στερητική της ελευθερίας ποινή].»

Άρθρο 308, παράγραφοι 1 και 2:

«1) Όποιος καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει επίσημο έγγραφο, με σκοπό να το χρησιμοποιήσει, τιμωρείται, για πλαστογραφία, με στερητική της ελευθερίας ποινή μέχρι τρία έτη.

2) Αν το αδίκημα της παραγράφου 1 [...] αφορά βουλγαρικά ή αλλοδαπά πιστοποιητικά [...], η στερητική της ελευθερίας ποινή μπορεί να ανέλθει μέχρι τα οκτώ έτη.»

Άρθρο 316:

«Η προβλεπόμενη στα προηγούμενα άρθρα του παρόντος κεφαλαίου ποινή επιβάλλεται και σε όποιον χρησιμοποιεί εν γνώσει του πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο, [...] σε περίπτωση που δεν μπορεί να του καταλογιστεί ποινική ευθύνη για την καθεαυτό κατάρτιση του εγγράφου.»

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, στο εξής: NPK)

Άρθρο 247b, παράγραφος 1:

«Με παραγγελία του ανακριτή επιδίδεται στον κατηγορούμενο αντίγραφο του κατηγορητηρίου. Με την επίδοση του κατηγορητηρίου, ο κατηγορούμενος ενημερώνεται για τη διεξαγωγή της προδικασίας και για τα ζητήματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 248, παράγραφος 1, για το δικαίωμά του να παραστεί με συνήγορο ή να ζητήσει να διοριστεί συνήγορος στις περιπτώσεις του άρθρου 94, παράγραφος 1, καθώς και για το ότι είναι δυνατόν να εκδικαστεί η υπόθεση και να εκδοθεί απόφαση ερήμην του, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 269.»

Άρθρο 248, παράγραφος 1:

«Στο πλαίσιο της προδικασίας, εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα:

1. αν η υπόθεση εμπίπτει στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου·
2. αν συντρέχουν λόγοι παύσης ή αναστολής της ποινικής διαδικασίας·

3. αν, κατά τη διάρκεια της ανακριτικής διαδικασίας, διεπράχθη σοβαρή παράβαση των δικονομικών κανόνων, η οποία είχε ως συνέπεια την περιστολή των δικονομικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, του θύματος ή των κληρονόμων του και η οποία πρέπει να αρθεί·

[...]

Άρθρο 269, παράγραφοι 1 και 3:

«1) Στις ποινικές υποθέσεις στις οποίες ο κατηγορούμενος κατηγορείται για σοβαρό ποινικό αδίκημα, η παρουσία του στη δίκη είναι υποχρεωτική.

[...]

3) Αν δεν εμποδίζεται η εξακρίβωση της αντικειμενικής αλήθειας, η υπόθεση μπορεί να εκδικαστεί ερήμην του κατηγορουμένου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

4. αν αυτός διαμένει εκτός της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και:

a) είναι αγνώστου διαμονής·

b) δεν μπορεί να κλητευθεί για άλλους λόγους·

c) έχει κλητευθεί νομότυπα και δεν έχει αναφέρει αποχρώντες λόγους που να δικαιολογούν την απουσία του.»

Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (νόμος για τους αλλοδαπούς στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας, στο εξής: ZChRB)

Άρθρο 10:

«1) Η χορήγηση θεώρησης ή η είσοδος αλλοδαπού στη χώρα δεν γίνονται δεκτές στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

7. αν αυτός αποπειράθηκε να εισέλθει ή να διέλθει χρησιμοποιώντας πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα και/ή πλαστή ή νοθευμένη θεώρηση ή τίτλο διαμονής·

[...]

Σημείο 22. αν υπάρχουν πληροφορίες ότι σκοπός της εισόδου του είναι να χρησιμοποιήσει τη χώρα ως χώρα διέλευσης για τη μετανάστευση σε τρίτη χώρα.

[...]

2) Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1, μπορεί να χορηγηθεί θεώρηση ή να επιτραπεί η είσοδος στο έδαφος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, αν συντρέχουν

ανθρωπιστικοί λόγοι ή αν τούτο επιβάλλεται από λόγους δημόσιου συμφέροντος ή εκπλήρωσης διεθνών υποχρεώσεων.»

Άρθρο 41:

«Απέλαση διατάσσεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

5. όταν διαπιστώνεται ότι ο αλλοδαπός εισήλθε μεν νομίμως στη χώρα από τα εθνικά σύνορα, αλλά επιχειρεί να εξέλθει της χώρας σε μη εγκεκριμένο για τον σκοπό αυτό σημείο διέλευσης ή με πλαστό ή νοθευμένο διαβατήριο ή ισοδύναμο ταξιδιωτικό έγγραφο.»

Άρθρο 42h:

«1) Απαγόρευση εισόδου και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διατάσσεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 1·

[...]

4) Η απαγόρευση εισόδου μπορεί να διαταχθεί ταυτόχρονα με το περιοριστικό μέτρο του άρθρου 40, παράγραφος 1, σημείο 2, ή του άρθρου 41, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 1.»

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο HN είναι Αλβανός υπήκοος. Δεν γνωρίζει τη βουλγαρική γλώσσα και, ως εκ τούτου, η επικοινωνία μαζί του πραγματοποιείται στην αλβανική γλώσσα με διερμηνέα τον οποίο διόρισαν οι δικαστικές αρχές.
- 2 Στις 11 Μαρτίου 2020, με διαταγή των αστυνομικών αρχών λόγω της διαπίστωσης ότι ο HN διέπραξε, την ίδια ημέρα, το αδίκημα της πλαστογραφίας, ήτοι ότι αποπειράθηκε να εξέλθει από το βουλγαρικό έδαφος, στο σημείο μεθοριακής διέλευσης του αεροδρομίου της Σόφιας, με πλαστά επίσημα αλλοδαπά πιστοποιητικά, ο HN συνελήφθη για χρονικό διάστημα έως 24 ώρες.
- 3 Την ίδια ακόμα ημέρα, στις 11 Μαρτίου 2020, κινήθηκε ανακριτική διαδικασία λόγω του διαπιστωθέντος αδικήματος.
- 4 Στις 12 Μαρτίου 2020, ο διευθυντής της Granichno politseysko upravlenie Sofia (υπηρεσίας συνοριακής αστυνομίας Σόφιας, στο εξής: GPU Sofia), επέβαλε στον HN, με διαταγή βάσει του άρθρου 41, σημείο 5, και του άρθρου 44, παράγραφος 1, του ZChRB, το περιοριστικό μέτρο της «απέλασης στη χώρα καταγωγής, στη χώρα διέλευσης ή σε τρίτη χώρα». Ομοίως στις 12 Μαρτίου

2020, ο διευθυντής της GPU Sofia επέβαλε στον HN, με δεύτερη διαταγή βάσει του άρθρου 42, παράγραφοι 3 και 4, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημεία 7 και 22, και το άρθρο 44, παράγραφος 1, του ZChRB, επίσης το περιοριστικό μέτρο της «απαγόρευσης εισόδου και διαμονής στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας» για πέντε έτη, από τις 12 Μαρτίου 2020 έως τις 11 Μαρτίου 2025. Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι κατά των διαταγών αυτών ασκήθηκε μέσο έννομης προστασίας ενώπιον διοικητικής αρχής ή δικαστηρίου.

- 5 Στις 23 Απριλίου 2020, με διάταξη της ανακριτικής αρχής απαγγέλθηκαν, στο πλαίσιο της κινηθείσας ανακριτικής διαδικασίας, επισήμως κατηγορίες κατά του HN για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος κατά παράβαση του άρθρου 316, σε συνδυασμό με το άρθρο 308, παράγραφοι 1 και 2, του ΝΚ. Ειδικότερα, ο HN κατηγορείται ότι χρησιμοποίησε εν γνώσει του, στις 11 Μαρτίου 2020, πλαστά επίσημα αλλοδαπά πιστοποιητικά, ήτοι πλαστό ελληνικό διαβατήριο και πλαστό ελληνικό δελτίο ταυτότητας, χωρίς όμως να μπορεί του καταλογιστεί ποινική ευθύνη για την καθεαυτό κατάρτιση των εγγράφων.
- 6 Στις 27 Απριλίου 2020, ο HN και ο αυτεπαγγέλτως διορισθείς συνήγορός του έλαβαν γνώση της διάταξης σχετικά με την επίσημη απαγγελία κατηγοριών σε βάρος του και, στο πλαίσιο αυτό, ο HN ενημερώθηκε, παρουσία διερμηνέα, για τα δικαιώματά του βάσει του ΝPK, συμπεριλαμβανομένης της διάταξης του άρθρου 269 του ΝPK σχετικά με την ερήμην εκδίκαση και τα αποτελέσματά της. Κατά την απολογία του, την ίδια ημέρα, ο HN κατέθεσε ότι κατανοεί τα δικαιώματα που του εκτέθηκαν, ότι δεν επιθυμεί να εμφανιστεί στη δίκη, επειδή τούτο «θα συνεπαγόταν περιττά έξοδα» για εκείνον και ότι εμπιστεύεται πλήρως τον αυτεπαγγέλτως διορισθέντα συνήγορό του «σε περίπτωση διεξαγωγής ερήμην δίκης».
- 7 Στις 27 Μαΐου 2020 κατατέθηκε ενώπιον του Sofiyski rayonen sad [πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Σόφιας, Βουλγαρία], που είναι το αιτούν δικαστήριο, το κατηγορητήριο κατά του HN για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος κατά παράβαση του άρθρου 316, σε συνδυασμό με το άρθρο 308, παράγραφοι 1 και 2, του ΝΚ, και, κατόπιν τούτου, κινήθηκε η δικαστική ποινική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβάλλεται η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
- 8 Με διάταξη της 24ης Ιουνίου 2020, το Sofiyski rayonen sad [πρωτοβάθμιο δικαστήριο Σόφιας] όρισε ως ημερομηνία διεξαγωγής της προδικασίας, στην εν λόγω ποινική υπόθεση, την 23η Ιουλίου 2020. Υπό το πρίσμα των απαιτήσεων που θέτει το άρθρο 274b, παράγραφος 3, του ΝPK, ο ανακριτής διέταξε να επιδοθούν στον HN, μέσω της Direktsia Migratsia (διεύθυνσης μετανάστευσης) του Ministerstvo na vatrashnite raboti (Υπουργείου Εσωτερικών, στο εξής: MVR), αντίγραφα της δικαστικής διάταξης και του κατηγορητηρίου, αμφότερων μεταφρασμένων στην αλβανική γλώσσα. Στα έγγραφα αυτά, επισημαινόταν, μεταξύ άλλων, ότι, βάσει του άρθρου 269, παράγραφος 1, του ΝPK, η παρουσία του κατηγορουμένου στη δίκη είναι υποχρεωτική και ότι η διαδικασία μπορεί να

διεξαχθεί ερήμην του μόνον υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 269, παράγραφος 3, του ΝΡΚ.

- 9 Στις 16 Ιουλίου 2020 γνωστοποιήθηκε στο δικαστήριο, με επιστολή στελεχών της διεύθυνσης μετανάστευσης του ΜVΡ, ότι στις 16 Ιουνίου 2020 ο ΗΝ απομακρύνθηκε από τη δομή προσωρινής φιλοξενίας αλλοδαπών και μεταφέρθηκε στα εθνικά σύνορα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, προκειμένου να εκτελεστούν τα επιβληθέντα σε βάρος του περιοριστικά μέτρα, ήτοι η «απέλαση στη χώρα καταγωγής, στη χώρα διέλευσης ή σε τρίτη χώρα» και η πενταετής «απαγόρευση εισόδου και διαμονής στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας». Το γεγονός αυτό εμπόδισε τη νομότυπη ενημέρωση του κατηγορουμένου σχετικά με την κινηθείσα σε βάρος του ένδικη διαδικασία.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 10 Ο κατηγορούμενος ΗΝ δεν υπέβαλε παρατηρήσεις, δεδομένου ότι απελάθηκε από τη χώρα και ότι ο τόπος διαμονής του είναι επί του παρόντος άγνωστος στις δικαστικές αρχές.
- 11 Η αυτεπαγγέλτως διορισθείσα συνήγορος του κατηγορουμένου δεν υπέβαλε συναφώς ρητές παρατηρήσεις και άφησε να παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα προθεσμία για την υποβολή συμπληρωματικών ερωτημάτων, τα οποία θα έπρεπε ενδεχομένως να περιληφθούν στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
- 12 Στη δίκη της 23ης Ιουλίου 2020, η συνήγορος εξέθεσε ότι ο ΗΝ δεν είχε ενημερωθεί για την κινηθείσα ένδικη διαδικασία και ότι, ως εκ τούτου, η διαδικασία αυτή έπρεπε, βάσει της γενικής ρύθμισης, να διεξαχθεί ερήμην του.
- 13 Ο εισαγγελέας δεν υπέβαλε συναφώς ρητές παρατηρήσεις και άφησε να παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα προθεσμία για την υποβολή συμπληρωματικών ερωτημάτων, τα οποία θα έπρεπε ενδεχομένως να περιληφθούν στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
- 14 Στη δίκη της 23ης Ιουλίου 2020, ο εισαγγελέας εξέθεσε ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις ερήμην διεξαγωγής της δίκης, δεδομένου ότι ο κατηγορούμενος βρίσκεται εκτός της χώρας και είναι αγνώστου διαμονής.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 15 Αντικείμενο διερεύνησης στην παρούσα διαδικασία αποτελεί η εικαζόμενη συμμετοχή του ΗΝ στη διάπραξη του ποινικού αδικήματος, για την οποία πρέπει να του καταλογιστούν ποινικές ευθύνες, το δε επιληφθέν της υπόθεσης δικαστήριο καλείται να αποφανθεί οριστικά επί της ενοχής ή αθωότητας του εν λόγω προσώπου.

- 16 Ωστόσο, πρέπει, κατ' αρχάς, να επιλυθεί το κατ' αρχήν ζήτημα κατά πόσον είναι σύννομος ο περιορισμός της αυτοπρόσωπης συμμετοχής του κατηγορουμένου στη δίκη του με περιοριστικό μέτρο των αρχών της εκτελεστικής εξουσίας, με το οποίο του επιβλήθηκε μακροπρόθεσμη απαγόρευση εισόδου και διαμονής στο έδαφος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.
- 17 Βάσει των προεκτεθέντων, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλείται να αποφανθεί κατά πόσον είναι σύννομος ο περιορισμός του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), με εθνικές νομοθετικές διατάξεις οι οποίες ορίζουν ότι στους αλλοδαπούς στους οποίους έχουν απαγγελθεί επισήμως κατηγορίες είναι δυνατόν να επιβληθεί διοικητική απαγόρευση εισόδου και διαμονής στη χώρα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας.
- 18 Η απέλαση του κατηγορουμένου από τη χώρα, καθώς και η απαγόρευση εισόδου και διαμονής που του επιβλήθηκε, παρακωλύουν την αυτοπρόσωπη συμμετοχή του στη διαδικασία, ιδίως κατά τη διεξαγωγή της προδικασίας, μετά το πέρας της οποίας δεν μπορεί πλέον να προβάλει τυχόν ισχυρισμούς περί προσβολής των δικαιωμάτων του υπεράσπισης κατά τη διάρκεια της ανακριτικής διαδικασίας. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το δικαστήριο διεξήγαγε την προδικασία παρά την απουσία του κατηγορουμένου, προκειμένου να εισέλθει στο στάδιο της δικαστικής έρευνας, δεδομένου ότι το βουλγαρικό δίκαιο επιτρέπει την υποβολή αίτησης προδικαστικής απόφασης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο στο στάδιο της δικαστικής έρευνας. Εντούτοις, δεν υφίσταται διαδικαστικό κώλυμα για την επανάληψη της προδικασίας στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος εμφανιστεί αυτοπροσώπως.
- 19 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 7, του ZChRB, απαγορεύεται η είσοδος αλλοδαπού στη χώρα αν αυτός αποπειράθηκε να εισέλθει ή να διέλθει χρησιμοποιώντας πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα. Η διάταξη του άρθρου 10, παράγραφος 2, του ZChRB προβλέπει μια εξαίρεση για ανθρωπιστικούς λόγους ή αν τούτο επιβάλλεται από λόγους δημόσιου συμφέροντος ή εκπλήρωσης διεθνών υποχρεώσεων.
- 20 Από την εξέταση των παρατιθέμενων διατάξεων προκύπτει ότι η αυτοπρόσωπη συμμετοχή αλλοδαπού κατηγορουμένου στη δίκη του, αφ' ης στιγμής αυτός αποπειράθηκε να εισέλθει ή να διέλθει χρησιμοποιώντας πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, εξαρτάται από την προηγούμενη ρητή και μη υποκείμενη σε δικαστικό έλεγχο χορήγηση άδειας εισόδου από τις αρχές της εκτελεστικής εξουσίας, με αποτέλεσμα να ανακύπτουν στην πράξη ορισμένα διοικητικά εμπόδια που θίγουν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

- 21 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να διευκρινίσει κατά πόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο α' και/ή β', της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή της δίκης ερήμην του αλλοδαπού κατηγορουμένου, εφόσον αυτός ενημερώθηκε νομότυπα σχετικά με την ποινική υπόθεση και σχετικά με τις συνέπειες της μη εμφάνισής του και εφόσον εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο που διορίστηκε είτε από τον κατηγορούμενο είτε από το κράτος, αλλά η αυτοπρόσωπη εμφάνισή του δεν είναι δυνατή λόγω επιβληθείσας διοικητικής απαγόρευσης εισόδου και διαμονής στη χώρα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας.
- 22 Η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα είναι κρίσιμη όσον αφορά τον τρόπο συνέχισης της διαδικασίας από το δικαστήριο, ήτοι ως προς το κατά πόσον θα πρέπει αυτό να λάβει μέτρα για την εξακρίβωση του τόπου διαμονής του κατηγορουμένου στην αλλοδαπή σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς πρακτικές, να τον ενημερώσει σχετικά με τη διαδικασία και να ολοκληρώσει τη διαδικασία ερήμην του, παρισταμένου όμως του αυτεπαγγέλτως διορισθέντος συνηγόρου, ή να αναστείλει την ποινική διαδικασία για όσο διάστημα παραμένει σε ισχύ η επιβληθείσα διοικητική απαγόρευση, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακώλυτη άσκηση του δικαιώματος σε αυτοπρόσωπη συμμετοχή στη δίκη.
- 23 Κατά το άρθρο 269, παράγραφος 1, του ΝPK, η παρουσία του κατηγορουμένου σε ποινική δίκη για σοβαρά αδικήματα είναι υποχρεωτική, ενώ επίσης, βάσει της παραγράφου 3, η ερήμην εκδίκαση επιτρέπεται μόνον εφόσον τούτο δεν εμποδίζει την εξακρίβωση της αντικειμενικής αλήθειας. Λόγω της ρύθμισης αυτής, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει επίσης να αποφανθεί σχετικά με το ζήτημα αν είναι σύννομη η μετατροπή, με εθνικές νομοθετικές διατάξεις, του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), σε δικονομικό βάρος του εν λόγω προσώπου και, ειδικότερα, αν τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, κατ' αυτόν τον τρόπο, υψηλότερο επίπεδο προστασίας κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψης 48 ή, αντιθέτως, η εν λόγω πρακτική αντιβαίνει στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας, κατά την οποία το δικαίωμα του κατηγορουμένου δεν είναι απόλυτο και χωρεί παραίτηση από αυτό.
- 24 Η απάντηση του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος αποτελεί προϋπόθεση για τη νομότυπη διεξαγωγή της δίκης ερήμην του κατηγορουμένου, εφόσον τούτο δεν εμποδίζει την εξακρίβωση της αντικειμενικής αλήθειας, στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι ο κατηγορούμενος ενημερώθηκε νομότυπα για τη διαδικασία και,

μολαταύτα, παραιτήθηκε, ανεξαρτήτως της επιβληθείσας διοικητικής απαγόρευσης εισόδου και διαμονής στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας, από το δικαίωμά του να παραστεί στη δίκη του, κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση.

- 25 Σε περίπτωση που το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα ότι δεν είναι σύνομη η μετατροπή του προβλεπόμενου στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/343 δικαιώματος του κατηγορουμένου δικονομικό βάρος, θα πρέπει να διευκρινίσει κατά πόσον επιτρέπεται η εκ των προτέρων παραίτηση του κατηγορουμένου από το δικαίωμα αυτό, με δήλωση την οποία πραγματοποιεί κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση κατά τη διάρκεια της ανακριτικής διαδικασίας, εφόσον ο κατηγορούμενος έχει ενημερωθεί για τις συνέπειες της μη εμφάνισης.
- 26 Από την έκθεση της απολογίας του ΗΝ στο πλαίσιο της ανάκρισης προκύπτει ότι ο ΗΝ ενημερώθηκε για τα δικαιώματά του που απορρέουν από τον ΝΡΚ, συμπεριλαμβανομένης της διάταξης του άρθρου 269 του ΝΡΚ σχετικά με την ερήμην διεξαγωγή της δίκης και τις συνέπειές της, παρουσία διερμηνέα και του αυτεπαγγέλτως διορισθέντος συνηγόρου του. Ο ΗΝ κατέθεσε ρητώς ότι κατανοεί τα δικαιώματα που του εκτέθηκαν, ότι δεν επιθυμεί να εμφανιστεί στη δίκη, επειδή τούτο «θα συνεπαγόταν περιττά έξοδα» για εκείνον και ότι εμπιστεύεται πλήρως τον αυτεπαγγέλτως διορισθέντα συνήγορό του «σε περίπτωση διεξαγωγής ερήμην δίκης». Ωστόσο, η εν λόγω δήλωση παραίτησης πραγματοποιήθηκε πριν από την κατάθεση του κατηγορητηρίου ενώπιον του δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, πριν από την ημερομηνία γέννησης του δικαιώματος παράστασης στη δίκη, πράγμα που εγείρει βάσιμες αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον επήλθαν οι επιδιωκόμενες με το δικαίωμα αυτό έννομες συνέπειες.